

บทที่ 4

ปัญหาความไม่ชัดเจนของกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงิน

เมื่อตัวเงินขาดความเชื่อถือเนื่องจากผู้จ่ายไม่รับรองตัวเงิน หรือผู้จ่ายหรือผู้รับรองไม่ใช้เงินอันก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ทรงในการใช้สิทธิไต่เบี่ยเอากับลูกหนี้ตามตัว กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องทำก่อนการใช้สิทธิไต่เบี่ยคือต้องทำคำคัดค้านและการให้คำบอกกล่าว การที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านก็เพื่อใช้เป็นหลักฐานว่าผู้ทรงได้ยื่นตัวให้ผู้จ่ายหรือผู้จ่ายเงินให้รับรองตัวหรือใช้เงินตามตัว แต่บุคคลดังกล่าวปฏิเสธไม่ยอมรับหรือใช้เงิน ซึ่งการทำคำคัดค้านต้องทำภายในจำกัดเวลาที่กฎหมายกำหนดคือ การคัดค้านการไม่ใช้เงินต้องทำในวันที่จะพึงใช้เงินตามตัวนั้นหรือวันใดวันหนึ่งภายใน 3 วันนับจากวันใช้เงิน และในการคัดค้านการไม่รับรองผู้ทรงต้องทำภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองหรือวันหนึ่งวันใดภายใน 3 วันนับจากวันที่กำหนดให้ยื่นตัวให้รับรอง

การยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองเป็นสิทธิของผู้ทรงที่จะยื่นหรือไม่ก็ได้ เว้นแต่กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ซึ่งหากผู้จ่ายเข้ารับรองตัวจะส่งผลให้ผู้จ่ายซึ่งเป็นบุคคลภายนอกสัญญาตัวเงินกลายเป็นผู้รับรองซึ่งเป็นลูกหนี้ชั้นต้นตามตัว ผู้จ่ายที่ได้ทำการรับรองตัวแลกเงินแล้วยอมผูกพันในอันที่จะจ่ายเงินตามจำนวนที่รับรองตามเนื้อความแห่งคำรับรองของตน (มาตรา 937) แต่หากผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรองตัวที่ผู้ทรงยื่นให้รับรอง ผู้ทรงก็ไม่สามารถไต่เบี่ยผู้จ่ายได้ เนื่องจากผู้จ่ายยังไม่มีนิติสัมพันธ์ตามตัว ผู้จ่ายยังเป็นบุคคลภายนอกสัญญา กรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้จ่ายจะต้องรับรองภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตัวดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 929 ว่า “ภายในบังคับบทบัญญัติมาตรา 927 ผู้ทรงตัวแลกเงินมีสิทธิที่จะยื่นตัวเงินแก่ผู้จ่ายได้ในทันใดเพื่อให้รับรอง ถ้าและเขาไม่รับรองภายในเวลาสี่ชั่วโมงไซ้ ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะคัดค้าน” ดังนั้น ถ้าผู้จ่ายไม่รับรองภายใน 24 ชั่วโมงผู้ทรงก็มีสิทธิคัดค้านการไม่รับรองตัวของผู้จ่าย และเมื่อมีการคัดค้านการไม่รับรองแล้วผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยจากคู่สัญญาอื่น ๆ ตามตัวเงินได้ แต่หากผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในกำหนดผู้ทรงยอมสิ้นสิทธิไต่เบี่ยจากผู้สลับหลัง ผู้ส่งจ่ายและคู่สัญญาอื่น ๆ ผู้ต้องรับผิดชอบแต่ผู้รับรอง (มาตรา 973) แม้กฎหมายจะบัญญัติถึงกำหนดเวลาในการทำคำคัดค้านเอาไว้แล้ว แต่ก็ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนของกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านซึ่งต้องนำมาพิจารณาดังนี้

1. สิทธิและหน้าที่ของผู้ทรงในการทำคำคัดค้านกรณีและผู้จ่ายไม่รับรองตั๋วแลกเงิน

ในประเด็นนี้ผู้เขียนจะวิเคราะห์ถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ทรงในการทำคำคัดค้านกรณีและผู้จ่ายไม่รับรองตั๋วแลกเงิน โดยต้องพิจารณาถึงกำหนดเวลาในการทำคำคัดค้านตามที่กฎหมายกำหนดไว้

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่ากฎหมายตั๋วเงินของไทยโดยหลักแล้วได้รับอิทธิพลมาจากอนุสัญญาเฮก ค.ศ. 1912 และกฎหมายตั๋วเงินของอังกฤษจึงทำให้กฎหมายตั๋วเงินของไทยมีความผสมผสานระหว่างกฎหมายตามระบบซิวิลลอว์และคอมมอนลอว์ ซึ่งตามอนุสัญญาเฮกได้กำหนดเวลาในการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตั๋วแลกเงินไว้ในมาตรา 43 วรรคสาม โดยคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในกำหนดเวลาอันจำกัดไว้เพื่อการยื่นตั๋วให้รับรอง ส่วนกฎหมายตั๋วเงินของอังกฤษ ตาม The Bill of Exchange Act 1882 มาตรา 51 (4) ได้บัญญัติเรื่องกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านเอาไว้ว่า “ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ เมื่อมีการบันทึกหรือคัดค้านตั๋วแลกเงิน (การบันทึกต้องทำในวันที่ตั๋วขาดความเชื่อถือและต้องบันทึกไม่ช้ากว่าในวันทำการถัดไป) เมื่อตั๋วได้ทำการบันทึกเรียบร้อยแล้ว ย่อมขยายเวลาการคัดค้านออกไปนับแต่วันทำการบันทึกนั้น”¹ ดังนั้น การทำคำคัดค้านการไม่รับรองจึงอาจทำได้ในวันที่ตั๋วขาดความเชื่อถือ หรือในวันทำการถัดไป

เมื่อพิจารณาเรื่องการทำคำคัดค้านของไทยแล้วจะเห็นได้ว่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตั๋วเงินมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคำคัดค้านอยู่หลายมาตรา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านปรากฏอยู่ในมาตรา 929 และมาตรา 960 ซึ่งตามมาตรา 929 กฎหมายให้สิทธิในการทำคำคัดค้านเมื่อพ้นกำหนด 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตั๋วให้ผู้จ่ายรับรอง ดังนั้นหากผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรอง หรือยังไม่ให้คำตอบหรือไม่รับรองภายใน 24 ชั่วโมงผู้ทรงก็มีสิทธิคัดค้านได้

สิทธิของผู้ทรงในการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตั๋วแลกเงินตามมาตรา 929

¹ The Bill of Exchange Act 1882, Section 51

“(4) Subject to the provisions of this Act, when a bill is noted or protested, [it may be noted on the day of its dishonour and must be noted not later than the next succeeding business day]. When a bill has been duly noted, the protest may be subsequently extended as of the date of the noting.”

ที่ได้บัญญัติว่า “ภายในบังคับบทบัญญัติมาตรา 927 ผู้ทรงตัวแลกเปลี่ยนมีสิทธิที่จะยื่นตัวเงินแก่ผู้จ่ายได้ในทันทีเพื่อให้รับรอง ถ้าและเขาไม่รับรองภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงใช้ ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะคัดค้าน” เมื่อมีการยื่นตัวแลกเปลี่ยนให้ผู้จ่ายรับรองแล้วผู้จ่ายปฏิเสธการรับรองหรือไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเปลี่ยนภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ทรงยื่นตัวให้รับรอง กฎหมายถือว่าตัวแลกเปลี่ยนดังกล่าวขาดความเชื่อถือเพราะผู้จ่ายไม่รับรอง ส่งผลให้ผู้ทรงตัวแลกเปลี่ยนมีสิทธิที่จะทำคำคัดค้านการไม่รับรองได้ตั้งแต่เมื่อพ้นระยะเวลา 24 ชั่วโมงนับแต่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองและผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรอง ซึ่งการนับระยะเวลา 24 ชั่วโมงนั้นต้องนับตามที่ได้บัญญัติไว้ตามมาตรา 193/2 และ 193/3 คือ กำหนดเวลาเป็นหน่วยที่สั้นกว่าวันก็ให้คำนวณตามที่กำหนดและให้เริ่มต้นนับระยะเวลาในขณะที่ยื่นตัวนั้น ดังนั้น เมื่อผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองเมื่อใดก็เริ่มนับกำหนดเวลา 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่น

กำหนดเวลาที่ผู้จ่ายต้องให้การรับรองตัวตามมาตรา 929 นั้นมีหลักเช่นเดียวกับการยื่นตัวให้รับรองของอังกฤษที่ว่าเมื่อผู้ทรงยื่นตัวแลกเปลี่ยนให้รับรองโดยชอบแล้วและไม่ได้การรับรองภายในเวลาตามประเพณีซึ่งตามปกติจะนับ 24 ชั่วโมงผู้ทรงต้องถือว่าตัวดังกล่าวขาดความเชื่อถือและผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านในวันที่ตัวขาดความเชื่อถือและต้องทำคำคัดค้านไม่ช้ากว่าในวันทำการถัดไป เพื่อให้ผู้ทรงสามารถเรียกให้ลูกหนี้ชั้นสองรับผิดชอบตัวแลกเปลี่ยน

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าสิทธิการทำคำคัดค้านการไม่รับรองตัวแลกเปลี่ยนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 929 นั้น ให้สิทธิผู้ทรงคัดค้านได้พ้น 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตัวให้รับรอง แต่ผู้ทรงมีสิทธิทำคำคัดค้านได้ถึงเมื่อใดในมาตรา 929 ไม่ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะคงบัญญัติไว้เพียงว่า “...ถ้าและเขาไม่รับรองภายในเวลาสี่สิบสี่ชั่วโมงใช้ ผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะคัดค้าน” จะเห็นได้ว่า กฎหมายคงระบุเพียงสิทธิในการทำคำคัดค้านเริ่มต้นเมื่อใดเท่านั้นแต่ไม่ได้กำหนดไว้ว่าผู้ทรงมีสิทธิคัดค้านได้จนถึงเมื่อใด

ตัวอย่าง

ส. ออกตัวแลกเปลี่ยน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552 สั่ง จ. จ่ายเงินให้ ร. จำนวน 100,000 บาท ตัวถึงกำหนดในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 หาก ร. นำตัวไปยื่นให้ จ. ผู้จ่ายรับรองวันที่ 1 ธันวาคม 2552 ซึ่งตามมาตรา 929 นั้น หาก จ. ผู้จ่ายปฏิเสธการรับรองเมื่อพ้น 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตัวให้รับรองแล้ว ผู้ทรงก็มีสิทธิคัดค้านได้ในวันรุ่งขึ้น คือ วันที่ 2 ธันวาคม 2552 แต่ตามมาตรา 929 นั้นไม่ได้กำหนดว่าผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านได้ถึงเมื่อใด อย่างไรก็ตาม หากพิจารณากำหนดเวลาการทำคำคัดค้านตามมาตรา 960 แล้วจะพบว่า การทำคำคัดค้านการไม่รับรองนั้นผู้ทรงต้องทำภายในกำหนดเวลาที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้น

ดังนั้น ร. ผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2552 เพราะมาตรา 929 ให้สิทธิทำคำคัดค้านเมื่อพ้น 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตัวให้รับรอง โดยสามารถทำได้จนถึงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายตามที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้นตามมาตรา 960 วรรคสาม ซึ่งวันสุดท้ายของจำกัดเวลาอันกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองคือวันที่ 31 มกราคม 2553 และสามวันต่อแต่วันที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองคือวันที่ 1, 2, 3 กุมภาพันธ์ 2553 จึงทำให้ ร. ผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านได้ถึง วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2553 เมื่อผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วส่งผลให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยได้

อย่างไรก็ตามในเรื่องกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินนั้นยังคงมีปัญหาความไม่ชัดเจนของกำหนดเวลาสำหรับการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองซึ่งเมื่อได้พิจารณาถึงสิทธิและหน้าที่ในการทำคำแล้วจะเห็นได้ว่ายังมีประเด็นที่ต้องพิจารณาดังนี้

1.1 ปัญหากรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน

หากผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังไม่ได้กำหนดให้ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง หรือไม่ได้เป็นตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น การยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองนั้นเป็นสิทธิของผู้ทรงที่จะทำหรือไม่ก็ได้ แต่หากผู้ทรงต้องการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองผู้ทรงสามารถยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองได้ตั้งแต่วันที่ออกตัวจนกว่าตัวจะถึงกำหนดใช้เงิน (มาตรา 927 วรรคแรก) ซึ่งการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองผู้ทรงมีสิทธิที่จะยื่นตัวให้รับรองได้ในทันทีทันใด และผู้จ่ายมีเวลา 24 ชั่วโมงในการพิจารณาว่าจะรับรองตัวหรือไม่ หากผู้ทรงยื่นตัวโดยชอบแล้วผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินภายใน 24 ชั่วโมง ผู้ทรงก็มีสิทธิคัดค้านการไม่รับรอง (มาตรา 929) และเมื่อทำคำคัดค้านแล้วก็สามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยผู้ต้องรับผิดชอบตามตัวได้

คงมีปัญหาว่กรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงินและผู้จ่ายบอกปิดไม่รับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านเมื่อใดนั้น หากพิจารณาถึงการยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองแล้วจะเห็นว่า ผู้ทรงมีสิทธิที่จะยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงินดังที่ได้ระบุไว้ในมาตรา 927 วรรคแรก “อันตัวแลกเงินนั้นจะนำไปยื่นแก่ผู้จ่าย ณ ที่อยู่ของผู้จ่าย เพื่อให้รับรองเมื่อใดก็ได้ จนกว่าจะถึงกำหนดใช้เงินและผู้ทรงจะเป็นผู้ยื่นหรือเพียงแต่ผู้ที่ได้ตัวนั้นไว้ในครอบครองจะเป็นผู้นำไปยื่นก็ได้” ดังนั้นจึงเป็นสิทธิของผู้ทรงที่จะยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองเมื่อใดก็ได้ก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน และเมื่อผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองแล้ว

ก็เป็นสิทธิของผู้จ่ายที่จะรับรองหรือไม่ก็ได้ โดยตามมาตรา 929 ผู้จ่ายมีเวลา 24 ชั่วโมงเพื่อพิจารณาว่าจะทำการรับรองตัวหรือไม่ และหากผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินภายในกำหนดเวลา 24 ชั่วโมงผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะคัดค้าน

ตัวอย่าง

ส. ออกตัวแลกเงิน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552 สั่ง จ. จ่ายเงินให้ ร. จำนวน 100,000 บาท ตัวถึงกำหนดในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 หาก ร. นำตัวไปยื่นให้ จ. ผู้จ่ายรับรองวันที่ 31 มกราคม 2553 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายก่อนถึงกำหนดใช้เงิน หาก จ. ผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินดังกล่าว กรณีเช่นนี้ ร. ผู้ทรงตัวแลกเงินต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองตั้งแต่วันที่

ตามตัวอย่างเมื่อผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันที่ 31 มกราคม 2553 แล้วผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองในวันดังกล่าว ผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านการไม่รับรองได้ภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองตามมาตรา 960 หรือต้องรอให้พ้นกำหนด 24 ชั่วโมงตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 929 เสียก่อนผู้ทรงจึงจะมีสิทธิคัดค้าน ต่อปัญหานี้ผู้เขียนเห็นว่าในเรื่องกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายไม่รับรองตัวแลกเงินนั้น เมื่อพิจารณาตามมาตรา 960 แล้วจะพบว่ากฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านหากตัวแลกเงินขาดความเชื่อถือเพราะไม่รับรองโดยคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำให้เป็นหลักฐานตามแบบระเบียบที่กำหนดไว้ และต้องทำภายในกำหนดเวลาที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่วันที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง และเมื่อได้ทำคำคัดค้านการไม่รับรองแล้วผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตามตัวได้ก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน ในกรณีที่ผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงินและผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองในวันที่ยื่นตัวให้รับรอง เป็นหน้าที่ของผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันที่ยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 960 ดังนั้น ร. ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองคือวันที่ 31 มกราคม 2553 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนด เพราะจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองตามมาตรา 927 วรรคแรกกำหนดให้การยื่นตัวแลกเงินให้รับรองจะทำเมื่อใดก็ได้ก่อนตัวถึงกำหนด และสามวันต่อแต่วันที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองคือ วันที่ 1, 2, 3 กุมภาพันธ์ 2553 เมื่อได้ทำคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าวจะทำให้ผู้ทรงใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บรรดาผู้สละหลัก ผู้ส่งจ่าย และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัวแลกเงินนั้น

อย่างไรก็ตามในกรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงินตามมาตรา 929 ผู้จ่ายมีระยะเวลาที่จะรับรองตัวภายใน 24 ชั่วโมง ถ้าผู้จ่ายไม่รับรองผู้ทรงก็มีสิทธิที่จะคัดค้าน ผู้เขียนเห็นว่าตาม 929 กฎหมายให้สิทธิผู้จ่ายในการพิจารณาตัวเป็นเวลา 24 ชั่วโมงว่าจะรับรองหรือไม่ หากตกลงจะจ่ายผู้จ่ายก็ลงลายมือชื่อในตัวซึ่งทำให้ผู้จ่ายกลายเป็นผู้รับรองซึ่งเป็นลูกหนี้ชั้นต้น แต่ถ้าพ้นกำหนดเวลา 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตัวแล้วผู้จ่ายยังไม่รับรองผู้ทรงก็มีสิทธิคัดค้าน แต่กรณีผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวแลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน หากต้องรอให้พ้นกำหนด 24 ชั่วโมงเสียก่อนถึงจะมีสิทธิทำคำคัดค้านก็จะขัดแย้งกับมาตรา 960 ที่กำหนดหน้าที่ให้ผู้ทรงทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือสามวันต่อแต่นั้น หากผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาจะทำให้ผู้ทรงสิ้นสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บรรดาผู้สลับหลัง ผู้ส่งจ่าย และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัวแลกเงิน ทั้งนี้การต้องรอให้พ้นกำหนด 24 ชั่วโมงเสียก่อนถึงจะมีสิทธิทำคำคัดค้านตัวแลกเงินดังกล่าวก็ถึงกำหนดใช้เงินแล้วและเมื่อถึงกำหนดใช้เงินกฎหมายระบุให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ใช้เงินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 941 ได้บัญญัติว่า “อันตัวแลกเงินนั้น ย่อมจะพึงใช้เงินในวันถึงกำหนดและถึงกำหนดวันใด ผู้ทรงต้องนำตัวไปยื่นเพื่อให้ใช้เงินในวันนั้น” จึงไม่จำเป็นต้องมีการรับรองแล้ว ดังนั้นกรณีตามปัญหานี้ผู้เขียนเห็นว่าผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในกำหนดเวลาตามมาตรา 960 เพื่อให้สามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตามตัวได้

1.2 ปัญหากรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง

กรณีที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลับหลังลงชื่อกำหนดให้ผู้ทรงต้องนำตัวแลกเงินไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 927 วรรคสองและวรรคท้าย เมื่อผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลับหลังกำหนดระยะเวลาการยื่นตัวเอาไว้ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายในจำกัดเวลาที่ผู้ส่งจ่ายและผู้สลับหลังกำหนด หากผู้จ่ายยอมรับรองตัวที่ผู้ทรงยื่นให้รับรอง ผู้จ่ายก็กลายเป็นผู้รับรองซึ่งเป็นลูกหนี้ชั้นต้นตามตัว แต่หากผู้จ่ายไม่รับรองก็ต้องทำคำคัดค้านเพื่อให้สามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยผู้ส่งจ่ายและผู้สลับหลังและลูกหนี้อื่นตามตัว

เมื่อผู้ส่งจ่ายลงชื่อกำหนดให้ผู้ทรงต้องนำตัวแลกเงินไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายในจำกัดเวลาที่ผู้ส่งจ่ายกำหนด หากผู้ทรงไม่ยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนด ส่งผลให้ผู้ทรงเสียสิทธิที่จะไล่เบี้ยทั้งเพื่อการที่เขาไม่ใช้เงินและเพื่อการที่เขาไม่รับรอง (มาตรา 973 วรรคสาม) ถ้าผู้สลับหลังได้ลงชื่อกำหนดให้ผู้ทรงต้องนำ

ตัวแลกเงินไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ผู้ทรงไม่ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองตามคำสั่งของผู้สกลหลังเฉพาะผู้สกลหลังที่ได้ลงข้อกำหนดเอาไว้เท่านั้นที่สามารถเอาประโยชน์ในข้อกำหนดนั้นได้ (มาตรา 973 วรรคท้าย)

เมื่อผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองตามข้อกำหนดที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สกลหลังลงไว้ในตัวแล้ว การรับรองตัวนั้นเป็นสิทธิของผู้จ่ายว่าจะรับรองตัวแลกเงินนั้นหรือไม่ ทั้งนี้ในการรับรองตัวผู้จ่ายจะต้องรับรองภายใน 24 ชั่วโมงตามมาตรา 929 ถ้าผู้จ่ายไม่รับรองผู้ทรงก็มีสิทธิจะคัดค้านการไม่รับรองเพื่อให้ตนสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยลูกหนี้ตามตัวให้ต้องรับผิดชอบได้

กรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองและผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรอง ผู้ทรงจะต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาอันกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้นตามมาตรา 960 วรรคสาม

ตัวอย่าง

ส. ออกตัวแลกเงิน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552 สั่ง จ. จ่ายเงินให้ ร. จำนวน 100,000 บาท ตัวถึงกำหนดในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 ส. ลงข้อกำหนดให้ ร. นำตัวไปยื่นให้ จ. รับรองภายในวันที่ 1 ธันวาคม 2552 หาก ร. นำตัวไปยื่นให้ จ. ผู้จ่ายรับรองวันที่ 1 ธันวาคม 2552 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่ผู้ส่งจ่ายกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองและ จ. ผู้จ่ายไม่ยอมรับรอง กรณีเช่นนี้ ร. ผู้ทรงตัวแลกเงินต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองเมื่อใด

ตามตัวอย่าง ผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายที่ผู้ส่งจ่ายกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองในวันที่ 1 ธันวาคม 2552 แต่ผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรองตัวแลกเงิน ซึ่งหากพิจารณาเรื่องระยะเวลาผู้จ่ายจะรับรองตามมาตรา 929 เมื่อผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองแล้ว ผู้จ่ายมีเวลารับรองภายใน 24 ชั่วโมง หากผู้จ่ายไม่รับรองผู้ทรงก็มีสิทธิคัดค้าน ดังนั้น ในกรณีนี้ผู้ทรงจึงมีสิทธิคัดค้านการไม่รับรองได้ในวันที่ 2 ธันวาคม 2552 ทั้งนี้ สิทธิในการทำคำคัดค้านตามมาตรา 929 นั้นมีขึ้นเมื่อพ้น 24 ชั่วโมงนับแต่ยื่นตัวให้รับรองแต่ไม่ได้กำหนดว่าผู้ทรงมีสิทธิคัดค้านได้จนถึงเมื่อใด ซึ่งแตกต่างจากหน้าที่ของผู้ทรงที่ต้องทำคำคัดค้านตามมาตรา 960 วรรคสาม กำหนดให้คำคัดค้านการไม่รับรองจะต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้น ดังนั้นกรณีผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายที่ผู้ส่งจ่ายกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองในวันที่ 1 ธันวาคม 2552 และผู้จ่ายปฏิเสธการรับรองผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรอง คือในวันที่ 1 ธันวาคม

2552 หรือภายในสามวันต่อแต่จำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรอง คือวันที่ 2, 3, 4 ธันวาคม 2552

จะเห็นได้ว่าสิทธิการทำคำคัดค้านตามมาตรา 929 กับหน้าที่ทำคำคัดค้านตามมาตรา 960 นั้นส่งผลในเรื่องกำหนดเวลาการใช้สิทธิทำคำคัดค้านของผู้ทรง เพราะหากให้ผู้ทรงใช้สิทธิทำคำคัดค้านตามมาตรา 929 ผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านได้ในวันที่ 2 ธันวาคม 2552 แต่หากผู้ทรงทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาตามมาตรา 960 ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2552 หรือภายในสามวันต่อแต่จำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรอง ดังนั้นในกรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่าหากผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองแล้วผู้จ่ายไม่รับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านภายในกำหนดเวลามาตรา 960 ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ทรงที่ต้องทำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หากผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านภายในกำหนดจะทำให้สิ้นสิทธิไต่เบี่ยลูกหนี้ทั้งหลายตามตัว

2. ปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง

ในการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองนั้นโดยหลักแล้วเป็นไปตามมาตรา 927 และ 928 เมื่อผู้ทรงได้ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองแล้ว ผู้จ่ายต้องรับรองภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง (มาตรา 929) หากผู้จ่ายยังไม่พร้อมจะรับรองภายใน 24 ชั่วโมง ผู้จ่ายสามารถเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวแลกเงินให้รับรองเป็นครั้งที่สองได้ในวันรุ่งขึ้นแต่วันที่ยื่นครั้งแรกก็ได้ตามมาตรา 930 วรรคสอง² การเรียกให้ยื่นตัวเป็นครั้งที่สองนั้นหากผู้ทรงไม่ยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามคำเรียกของผู้จ่าย ผู้ทรงก็ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองเพื่อที่ตนจะใช้สิทธิไต่เบี่ยลูกหนี้ตามตัว ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้เสียหรือลูกหนี้ตามตัวแลกเงินดังกล่าวสามารถยกเรื่อง que ผู้ทรงไม่ได้ยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองเป็นครั้งที่สองตามคำเรียกของผู้จ่ายเป็นข้อต่อสู้ได้ หากในคำคัดค้านได้ปรากฏข้อความว่า

² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 930 วรรคสอง

“... ”

อนึ่ง ผู้จ่ายจะเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินแก่ตนอีกเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นแต่วันที่ยื่นครั้งแรกนั้นก็ได้ ท่านห้ามมิให้คู่กรณีที่มีส่วนได้เสียยกเอาการที่มีได้อนุญาตตามคำเรียกอันนี้ขึ้นเป็นข้อต่อสู้ เว้นแต่การเรียกนั้นได้ระบุไว้ในคำคัดค้าน”

ผู้จ่ายได้เรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวเป็นครั้งที่สองแต่ผู้ทรงไม่นำมายื่นตามคำเรียกของผู้จ่าย การเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวครั้งที่สองตามมาตรา 930 วรรคสองเป็นสิทธิของผู้จ่ายที่จะเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองเป็นครั้งที่สองหรือไม่ก็ได้ หากผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวตามมาตรา 930 วรรคสอง การยื่นตัวให้ผู้จ่ายตามคำเรียกก็เป็นสิทธิของผู้ทรงที่จะยื่นหรือไม่ก็ได้ แต่ถ้าผู้ทรงไม่ยื่นก็จะมีผลตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองนั้นโดยปกติแล้วเป็นสิทธิของผู้ทรงที่จะยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองหรือไม่ก็ได้ อย่างไรก็ตามยังมีบางกรณีที่กฎหมายให้เป็นหน้าที่ของผู้ทรงที่ต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง เมื่อมีการยื่นตัวให้รับรองแล้วผู้จ่ายปฏิเสธไม่รับรองตัวแลกเงินก็ขาดความเชื่อถือ ส่งผลให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยลูกหนี้ตามตัวได้ก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงินตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 959 “ผู้ทรงตัวแลกเงินจะใช้สิทธิไต่เบี่ยเอาแก่บรรดาผู้สละหลังผู้ส่งจ่ายและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตัวเงินนั้นก็ได้ คือ

...

ข) ไต่เบี่ยได้แม้ทั้งตัวเงินยังไม่ถึงกำหนดในกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) ถ้าเขาบอกปิดไม่รับรองตัวเงิน

...”

ตามมาตรา 959 การที่ผู้ทรงจะใช้สิทธิไต่เบี่ยในกรณีที่ตัวแลกเงินยังไม่ถึงกำหนดใช้เงินได้นั้นต้องเป็นผลมาจากผู้จ่ายบอกปิดไม่รับรองตัวแลกเงิน ดังนั้นจึงต้องพิจารณาว่ากรณีใดบ้างจึงถือว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงิน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าความหมายของคำว่าไม่รับรองมีได้ดังต่อไปนี้

ก. ผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แล้วผู้จ่ายไม่รับรอง ซึ่งการไม่รับรองอาจทำโดยชัดแจ้งด้วยบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินโดยจะทำได้ด้วยวาจาหรือจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรก็ได้ เช่น ผู้จ่ายไม่ยอมรับตัวแลกเงินที่ผู้ทรงนำมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองพร้อมทั้งปฏิเสธไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินฉบับนั้น หรือผู้จ่ายอาจส่งตัวแลกเงินคืนให้ผู้ทรงโดยไม่รับรองตัวแลกเงิน

การบอกปิดไม่รับรองตัวแลกเงินนอกจากการแสดงเจตนาโดยชัดแจ้งแล้ว การที่ผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินภายใน 24 ชั่วโมงนับแต่ผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามมาตรา 929 กฎหมายก็ให้สิทธิผู้ทรงทำคำคัดค้านการไม่รับรองเพื่อให้ตนสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยลูกหนี้ตามตัวแลกเงินนั้นได้ ดังนั้น การที่ผู้จ่ายไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินภายใน 24 ชั่วโมงก็ถือได้ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงินนั้นแล้ว

ข. ผู้ทรงนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ปรากฏว่าหาตัวผู้จ่ายไม่พบตามนัยมาตรา 962 (2)³

ค. ตามมาตรา 934 ผู้จ่ายลงลายมือชื่อรับรองแล้ว แต่ภายหลังผู้จ่ายเปลี่ยนใจขีดฆ่าการรับรองของตนเองก่อนที่จะส่งมอบตัว การที่ผู้จ่ายขีดฆ่าคำรับรองถือเป็นการบอกปิดไม่รับรอง⁴ อย่างไรก็ตามการขีดฆ่าคำรับรองต้องทำก่อนที่ตัวจะหลุดไปจากการครอบครองของผู้จ่าย แต่ในกรณีที่ผู้จ่ายได้แจ้งความเป็นหนังสือไปยังผู้ทรงหรือคู่สัญญาฝ่ายอื่นซึ่งได้ลงนามในตั๋วเงินว่าตนรับรองตัวนั้นแล้ว จึงมาขีดฆ่าคำรับรองต่อมาภายหลัง ผู้จ่ายก็ยังคงผูกพันตามเนื้อความที่ตนได้เขียนรับรองไว้

ง. ตามมาตรา 936 วรรคหนึ่ง การรับรองเบี่ยงบ้าย ผู้ทรงตัวแลกเปลี่ยนจะบอกปิดเสียก็ได้ และถ้าไม่ได้คำรับรองอันไม่เบี่ยงบ้าย จะถือเอาว่าตัวเงินนั้นเป็นอันขาดความเชื่อถือรับรองก็ได้ ซึ่งเท่ากับผู้จ่ายบอกปิดไม่รับรองตัวเงิน⁵

ก่อนที่ผู้ทรงจะใช้สิทธิไล่เบี้ยโดยการฟ้องร้องให้ลูกหนี้รับผิดชอบตามตัว กฎหมายกำหนดให้ผู้ทรงต้องร้องขอให้บุคคลตามมาตรา 961 คือ นายอำเภอหรือทนายความผู้ได้รับ

³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 962 (2)

“การที่ตัวแลกเปลี่ยนขาดรับรองหรือขาดใช้เงินนั้น ต้องทำให้เป็นหลักฐานตามแบบระเบียบด้วยเอกสารฉบับหนึ่ง เรียกว่าคำคัดค้าน

...

คำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้ เพื่อการยื่นตัวเงินให้เขารับรอง หรือภายในสามวันต่อแต่นั้นไป

...”

⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 934

“ถ้าผู้จ่ายเขียนคำรับรองลงในตัวแลกเปลี่ยนแล้ว แต่หากกลับขีดฆ่าเสียก่อนตัวเงินนั้นหลุดพ้นไปจากมือตนไซ้ ท่านให้ถือเป็นอันว่าได้บอกปิดไม่รับรอง แต่ถ้าผู้จ่ายได้แจ้งความเป็นหนังสือไปยังผู้ทรง หรือคู่สัญญาฝ่ายอื่นซึ่งได้ลงนามในตั๋วเงินว่าตนรับรองตัวเงินนั้นก่อนแล้ว จึงมาขีดฆ่าคำรับรองต่อภายหลังไซ้ ท่านว่าผู้จ่ายก็ยังคงผูกพันอยู่ตามเนื้อความที่ตนได้เขียนรับรองนั่นเอง”

⁵ นิคม ทั้งสุวรรณ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2531), น.137.

อนุญาตทำคำคัดค้านการไม่รับรองเสียก่อน โดยกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำตามมาตรา 960 คือ คำคัดค้านการไม่รับรองจะต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรองหรือภายในหรือภายในสามวันต่อแต่นั้น ทั้งนี้ในการทำคำคัดค้านการไม่รับรองต้องพิจารณาถึงการยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองตามประเภทของตัว ดังนี้

1) กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังไม่ได้วางข้อกำหนดให้ยื่นตัวให้รับรอง ตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังไม่ได้วางข้อกำหนดให้ยื่นตัวเพื่อรับรอง การยื่นตัวให้รับรองเป็นสิทธิของผู้ทรงที่จะยื่นตัวหรือไม่ก็ได้ หากผู้ทรงประสงค์จะยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองก็สามารถยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองได้ตั้งแต่วันออกตัวจนกว่าจะถึงกำหนดใช้เงิน หากผู้ทรงยื่นตัวโดยชอบแล้วผู้จ่ายปฏิเสธการรับรองตัวดังกล่าวย่อมขาดความเชื่อถือ ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองตามมาตรา 960 วรรคสาม

2) กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ไม่ได้จำกัดเวลายื่นตัวไว้

ตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้วางข้อกำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองตามมาตรา 927 วรรคสอง และมาตรา 927 วรรคห้า โดยไม่ได้จำกัดเวลายื่นเพื่อรับรองไว้ นั้น ผู้ทรงสามารถยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองเมื่อไรก็ได้ก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน เมื่อผู้ทรงได้ยื่นตัวให้รับรองแล้วผู้จ่ายปฏิเสธการรับรอง ผู้ทรงมีหน้าที่ทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง โดยผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านการไม่รับรองได้จนถึงวันสุดท้ายก่อนวันที่ตัวเงินถึงกำหนดใช้เงิน 1 วัน หรือภายใน 3 วันต่อแต่นั้น

3) กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง

ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังอาจวางข้อกำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรอง โดยที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจำกัดเวลาให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองตามมาตรา 927 วรรคสอง และมาตรา 927 วรรคห้า ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายในจำกัดเวลาที่ผู้ส่งจ่ายและผู้สลักหลังกำหนด หากผู้จ่ายปฏิเสธที่จะรับรองตัวดังกล่าวก็ขาดความเชื่อถือ ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้เขารับรองหรือภายในหรือภายในสามวันต่อแต่นั้น เพื่อให้ตนสามารถไล่เบี้ยลูกหนี้ตามตัวได้

4) ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้
เห็น

ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น
นั้น ผู้ทรงต้องยื่นให้ผู้จ่ายรับรองภายในเวลา 6 เดือนนับแต่วันที่ลงในตัวหรือช้าเร็วกว่านั้นตามแต่
ผู้สั่งจ่ายจะได้กำหนดตามมาตรา 928 ตัวแลกเงินประเภทนี้โดยสภาพผู้ทรงมีหน้าที่ต้องยื่นให้
ผู้จ่ายรับรองเสมอ เนื่องจากถ้าไม่มีการยื่นให้รับรองก็จะเป็นการเริ่มต้นนับระยะเวลาใช้เงิน โดยวัน
ถึงกำหนดของตัวแลกเงินนั้นขึ้นอยู่กับการยื่นตัวให้ผู้จ่ายได้เห็น เมื่อผู้จ่ายได้เห็นตัวแล้วก็สามารถ
เริ่มนับวันถึงกำหนดใช้เงินได้ เช่น ให้จ่ายเงินภายใน 15 วันนับแต่ได้เห็น ซึ่งหากผู้ทรงยื่นตัวให้
ผู้จ่ายรับรองแล้วถูกผู้จ่ายปฏิเสธไม่ยอมรับรองผู้ทรงก็สามารถทำคำคัดค้านการไม่รับรองและใช้
สิทธิไล่เบียดหนี้ทั้งหลายได้ก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงินตามบทบัญญัติมาตรา 959 ข) (1)

การทำคำคัดค้านการไม่รับรองในกรณีตัวแลกเงินซึ่งถึงกำหนดเมื่อสิ้นระยะเวลานับ
แต่ได้เห็นนั้นต้องทำภายในจำกัดเวลาที่กฎหมายกำหนด คือต้องทำคำคัดค้านภายในจำกัดเวลา
ซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองตามมาตรา 928 หากผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองแล้วผู้จ่ายปฏิเสธ
การรับรอง ผู้ทรงสามารถทำคำคัดค้านการไม่รับรองได้ตั้งแต่ตัวขาดความเชื่อถือและสามารถทำ
คำคัดค้านได้ภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่ลงในตัว หรือช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้สั่งจ่ายกำหนดหรือ
ภายใน 3 วันต่อแต่นั้น

แม้ว่ากฎหมายได้กำหนดเวลาการทำคำคัดค้านไว้ตามมาตรา 960 โดยให้เป็นหน้าที่
ของผู้ทรงที่ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในกำหนดเวลาดังกล่าวเพื่อให้ตนสามารถใช้สิทธิไล่
เบียดได้ แต่ในมาตรา 930 วรรคสองได้ให้สิทธิผู้จ่ายในการเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้น
ซึ่งหากผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองในครั้งแรกได้ทำก่อนที่ตัวจะถึงกำหนดใช้เงินหลายวัน หรือ
ก่อนครบกำหนดที่กำหนดไว้ให้ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองหลายวัน การเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สองใน
วันรุ่งขึ้น หากผู้ทรงยื่นให้ผู้จ่ายตามคำเรียกแล้วผู้จ่ายไม่รับรอง หรือผู้ทรงไม่ยื่นตามคำเรียกของ
ผู้จ่าย ผู้ทรงก็ต้องทำคำคัดค้านตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 960 แต่มีปัญหาที่ต้องพิจารณาก็คือ
หากผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อให้รับรองในวันสุดท้ายภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัว
ให้เขารับรอง แต่ผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรค
สอง การทำคำคัดค้านต้องทำเมื่อใด

2.1 กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลับหลังไม่ได้วางข้อกำหนดให้ยื่นตัวให้ รับรอง

กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลับหลังไม่ได้วางข้อกำหนดให้ยื่นตัวให้รับรอง คงมี ปัญหาที่ต้องพิจารณา หากผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองตัวในวันสุดท้ายก่อนตัวถึงกำหนดใช้ เงิน แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมายื่นอีกครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง กรณีนี้สิทธิและหน้าที่ในการทำคำคัดค้านของผู้ทรงเป็นเช่นไร

เมื่อได้พิจารณาถึงจำกัดเวลาการทำคำคัดค้านการไม่รับรองตามมาตรา 960 แล้ว ปรากฏว่า การทำคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้ เขารับรองหรือภายในหรือภายในสามวันต่อแต่นั้น กรณีที่ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้าย ก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมายื่นเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นนั้น จะถือ ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวได้หรือไม่ เพราะหากถือว่าเป็นการบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวผู้ทรง ก็ต้องทำคำคัดค้านเพื่อให้สามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตามตัวก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน

ในกรณีนี้ผู้เขียนมีความเห็นว่า เนื่องจากการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองตามมาตรา 927 วรรคแรกนั้น โดยปกติถือเป็นสิทธิของผู้ทรงที่จะยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองหรือไม่ก็ได้ หากผู้ทรง ประสงค์จะยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้ทรงสามารถยื่นตัวให้รับรองเมื่อไหร่ก็ได้ก่อนตัวถึงกำหนด โดย วัตถุประสงค์ของการยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองก็เพื่อเป็นการสอบถามผู้จ่ายว่าจะยอมปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้ส่งจ่ายที่ให้จ่ายเงินตามตัวแลกเงินให้แก่ผู้ทรงหรือไม่ จึงจำเป็นต้องยื่นตัวให้รับรองก่อนตัว แลกเงินถึงกำหนดใช้เงิน ดังนั้น เมื่อตัวถึงกำหนดใช้เงินแล้วจึงไม่จำเป็นต้องยื่นตัวให้รับรองอีก หากผู้ทรงได้ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองแต่ไม่ได้รับการรับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 960 อย่างไรก็ตามหากผู้ทรงได้ยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนตัวถึงกำหนดใช้เงิน แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมายื่นเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นนั้น ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องนำตัวไป ยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามคำเรียกอีก ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองไปเลย โดยอาจถือว่าผู้ทรง บอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัวแลกเงิน เนื่องจากในวันรุ่งขึ้นที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงนำตัวไปยื่นครั้งที่สอง นั้นตัวแลกเงินดังกล่าวได้ถึงกำหนดใช้เงินแล้ว ผู้ทรงจึงไม่จำเป็นต้องยื่นให้ผู้จ่ายรับรองอีก ผู้ทรง ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันรุ่งขึ้นหรือภายในสามวันต่อจากการยื่นตัวครั้งแรก

แม้ว่าผู้จ่ายจะเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวแลกเงินครั้งที่สอง แต่ผู้ทรงไม่ได้ยื่นตามคำเรียก ของผู้จ่ายและได้ทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในจำกัดเวลาตามมาตรา 960 แล้ว ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตามตัวดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 959 ผู้มีส่วนได้เสียหรือลูกหนี้ตามตัวซึ่งเป็น บุคคลที่ถูกไล่เบี้ยจะอ้างเหตุที่ผู้ทรงไม่ยื่นตัวตามคำเรียกของผู้จ่ายมาเป็นข้อต่อสู้เพื่อให้ตนไม่ต้อง

ถูกไต่เบี่ยไม่ได้ เพราะตามมาตรา 930 วรรคสองกฎหมายให้สิทธิผู้จ่ายในการเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สองเพื่อพิจารณาว่าจะรับรองหรือไม่ แต่เมื่อวันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันที่ผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สอง ตัวแลกเงินได้ถึงกำหนดใช้เงินแล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีการรับรองอีก หากผู้จ่ายไม่รับรองภายในวันที่ผู้ทรงยื่นตัวให้รับรองอาจถือได้ว่าผู้จ่ายปฏิเสธที่จะรับรองตัวแล้ว เมื่อผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านการที่กฎหมายกำหนดจึงส่งผลให้ผู้ทรงสารสิทธิ์ใช้สิทธิไต่เบี่ยได้

2.2 กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ไม่ได้จำกัดเวลายื่นตัวไว้

ตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้วางข้อกำหนดให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง แต่ไม่ได้จำกัดเวลายื่นตัวไว้ หากผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายก่อนถึงกำหนดใช้เงิน แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตัวมาขึ้นอีกครั้งในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสอง กรณีนี้ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันรุ่งขึ้นหรือภายในสามวันต่อจากการยื่นตัวครั้งแรก โดยไม่ต้องนำตัวไปยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามคำเรียกอีก เนื่องจากในวันรุ่งขึ้นที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงนำตัวไปยื่นครั้งที่สองนั้นตัวแลกเงินดังกล่าวได้ถึงกำหนดใช้เงินแล้ว และในการยื่นตัวให้รับรองตามกำหนดในมาตรา 927 แล้ว ผู้จ่ายไม่รับรองอาจถือได้ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรับรองตัว ทำให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยได้ก่อนตัวถึงกำหนด และบรรดาผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลังและบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบตามตัวไม่อาจยกข้อต่อสู้เรื่องให้ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวครั้งที่สองเพื่อมาปฏิเสธความรับผิดชอบได้

การที่ผู้มีส่วนได้เสียหรือลูกหนี้ตามตัวซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกไต่เบี่ยจะยกเอาข้อต่อสู้เรื่องให้ผู้ทรงไม่ยอมรับยื่นตัวตามคำเรียกของผู้ส่งจ่ายได้นั้นต้องทำเมื่อตัวยังไม่พ้นกำหนดเวลาสำหรับยื่นตัวให้รับรองหรือยังไม่ถึงกำหนดใช้เงิน หากพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวไปแล้ว ผู้จ่ายก็ไม่อาจใช้สิทธิเรียกตามมาตรา 930 วรรคสองรวมถึงลูกหนี้ตามตัวก็ไม่อาจยกเป็นข้อต่อสู้ได้เช่นกันได้

2.3 กรณีตัวแลกเงินที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดระยะเวลาไว้ให้ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่า จำกัดเวลาในการทำคำคัดค้านต้องทำภายในจำกัดเวลาซึ่งกำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง หรือภายในสามวันต่อแต่นั้น ในกรณีที่ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังได้กำหนดเวลาที่แน่นอนให้ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรอง ผู้ทรงมีหน้าที่ต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองภายใน

กำหนดเวลาที่ได้ระบุไว้ ตัวอย่างเช่น ส. ออกตั๋วแลกเงินสั่ง จ. จ่ายเงิน 1,000,000 บาท แก่ ร. ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2552 โดยลงข้อกำหนดว่า “ต้องยื่นตั๋วให้ จ. รับรองภายในวันที่ 30 ตุลาคม 2552 ร. นำตั๋วแลกเงินไปยื่นให้ จ. รับรองในวันที่ 15 ตุลาคม 2552 ร. ผู้ทรงได้ยื่นตั๋วให้ผู้จ่ายรับรองภายในกำหนดเวลาที่ผู้สั่งจ่ายได้กำหนดไว้ โดย ร. สามารถยื่นตั๋วให้ จ. ผู้จ่ายรับรองได้จนกระทั่งวันที่ 30 ตุลาคม 2552 เมื่อ ร. ได้ยื่นตั๋วให้ผู้จ่ายรับรองในวันที่ 15 ตุลาคม 2552 แล้ว จ. ไม่ได้รับรองตั๋วแลกเงินในวันดังกล่าว แต่ จ. เรียกให้ ร. นำตั๋วมายื่นให้ตนอีกครั้งในวันที่ 16 ตุลาคม 2552 ซึ่งเป็นวันรุ่งขึ้นจากการยื่นในครั้งแรก ซึ่ง จ. สามารถเรียกให้ ร. ยื่นตั๋วแลกเงินอีกเป็นครั้งที่สองได้ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 930 วรรคสอง หากวันรุ่งขึ้น ร. นำตั๋วมายื่นให้ จ. รับรอง แต่ จ. ปฏิเสธไม่รับรองตั๋วแลกเงิน ร. ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองดังกล่าวภายในจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตั๋วให้รับรอง หรือภายในสามวันต่อแต่นั้น ดังนั้น ร. มีหน้าที่ต้องทำคำคัดค้านในวันที่ 30 ตุลาคม 2552 ซึ่งเป็นวันที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตั๋วให้รับรอง หรือวันที่ 31 ตุลาคม 2552 วันที่ 1,2 พฤศจิกายน 2552 เป็นระยะเวลาสามวันต่อจากจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตั๋วให้รับรอง เมื่อผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านครบถ้วนถูกต้องแล้ว ผู้ทรงก็มีสิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตามตั๋วได้ก่อนที่ตั๋วถึงกำหนด

อย่างไรก็ตามหากเป็นกรณีที่ผู้ทรงนำตั๋วมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองตั๋วในวันสุดท้ายที่ได้กำหนดไว้ให้ยื่นตั๋วให้รับรอง แต่ผู้จ่ายกลับเรียกให้ผู้ทรงนำตั๋วมายื่นอีกครั้งในวันรุ่งขึ้น กรณีนี้ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องนำตั๋วไปยื่นตามคำเรียกของผู้จ่าย แต่ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรอง เนื่องจากมาตรา 960 ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ทรงที่ต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองภายในกำหนดเวลาที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตั๋วให้รับรองหรือภายในสามวันต่อแต่นั้น ดังนั้นผู้ทรงไม่จำเป็นต้องยื่นตั๋วครั้งที่สองตามคำเรียกของผู้จ่ายอีก และตามมาตรา 959 กำหนดให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาแก่บรรดาผู้สลักหลัง ผู้สั่งจ่าย และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อนั้นได้ก่อนที่ตั๋วถึงกำหนดใช้เงิน ถ้าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรองตั๋วแลกเงิน ซึ่งการที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงนำตั๋วมายื่นอีกครั้งในวันรุ่งขึ้นแต่วันที่ผู้ทรงยื่นตั๋วให้รับรองในครั้งแรกซึ่งได้ทำในวันสุดท้ายที่ได้กำหนดไว้ให้ยื่นตั๋วให้รับรองนั้น อาจถือได้ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรองตั๋วแลกเงินแล้ว เพราะผู้จ่ายทราบอยู่แล้วว่าวันที่ผู้ทรงยื่นตั๋วให้รับรองในครั้งแรกนั้นได้ทำในวันสุดท้ายก่อนตั๋วแลกเงินถึงกำหนด เมื่อผู้จ่ายไม่ยอมรับรองในวันดังกล่าว แต่กลับเรียกให้ผู้ทรงนำตั๋วแลกเงินมายื่นในวันรุ่งขึ้นจึงถือได้ว่าผู้จ่ายบอกปิดไม่ยอมรับรองตั๋ว ผู้ทรงจึงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองตามมาตรา 960 วรรคสามเพื่อให้ตนสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยได้

การที่ผู้ทรงได้ทำคำคัดค้านการไม่รับรองโดยไม่ได้นำตัวไปยื่นเป็นครั้งที่สองตามคำเรียกของผู้จ่าย ทำให้ผู้ทรงสามารถใช้สิทธิไล่เบี้ยลูกหนี้ตามตัวได้ โดยผู้มีส่วนได้เสียหรือลูกหนี้ตามตัวซึ่งเป็นบุคคลที่ถูกไล่เบี้ยจะอ้างเหตุที่ผู้ทรงไม่ยื่นตัวตามคำเรียกของผู้จ่ายมาเป็นข้อต่อสู้เพื่อให้ตนไม่ต้องถูกไล่เบี้ยไม่ได้ เพราะอาจถือได้ว่าตัวฉบับดังกล่าวขาดการเชื่อถือเพราะผู้จ่ายไม่รับรองแล้ว

2.4 ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น

ตัวแลกเงินอันสั่งให้ใช้เงินเมื่อสิ้นระยะเวลาที่กำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งนับแต่ได้เห็น ต้องยื่นให้ผู้จ่ายรับรองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 928 คือต้องยื่นตัวเงินให้รับรองภายในหกเดือนนับแต่วันที่ลงในตัว หรือภายในเวลาช้าเร็วกว่านั้นตามแต่ผู้สั่งจ่ายจะระบุไว้ หากผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองในวันสุดท้ายของจำกัดเวลาในการยื่นตัวให้รับรอง แต่ผู้ทรงกลับเรียกให้ผู้จ่ายนำตัวมายื่นเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นจากการยื่นครั้งแรก กรณีนี้ก็เป็นเช่นเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ ผู้ทรงไม่จำเป็นต้องนำตัวไปยื่นตามคำเรียกของผู้จ่าย แต่ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา 960

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านกรณีผู้จ่ายเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามมาตรา 930 วรรคสองนี้ เมื่อพิจารณาหลักกฎหมายลักษณะตัวเงินของต่างประเทศแล้วจะเห็นได้ว่ากฎหมายตัวเงินของฝรั่งเศส อนุสัญญาเฮก และอนุสัญญาเจนีวาได้ระบุถึงการเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองเป็นครั้งที่สองเช่นกัน โดยการเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สองตามกฎหมายของฝรั่งเศสปรากฏอยู่ในมาตรา แอล 511-16 วรรค 1⁶ ส่วนการเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สองตามอนุสัญญาเฮกปรากฏอยู่ในมาตรา 23 วรรคสอง⁷ และใน

⁶ Commercial Code, Book 5, Title 1 Commercial Paper, Chapter 1: Bill of exchange, Article L511-16 paragraph 1

“The drawee may request that a second presentation is made thereto on the day after the first. The interested parties shall not be allowed to claim that this request is only permitted if it is indicated in the protest.”

⁷ Hague Convention 1912, Article 23 paragraph 2

อนุสัญญาเจนีวาปรากฏอยู่ในมาตรา 24 วรรคหนึ่ง⁸ ซึ่งการเรียกให้ยื่นตัวครั้งที่สองนั้นมีหลักการเช่นเดียวกับมาตรา 930 วรรคสองของไทย

อย่างไรก็ตาม กฎหมายของฝรั่งเศส อนุสัญญาเฮกและอนุสัญญาเจนีวาได้บัญญัติถึงกำหนดเวลาการทำคำคัดค้านในกรณีที่ผู้ทรงนำตัวมายื่นให้ผู้จ่ายรับรองครั้งแรกในวันสุดท้ายของจำกัดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง แต่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามกฎหมายของฝรั่งเศส อนุสัญญาเฮกและอนุสัญญาเจนีวาได้กำหนดเวลาในการทำคำคัดค้านการไม่รับรองในกรณีที่ผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวแลกเงินเพื่อรับรองครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้น คือ ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านการไม่รับรองในวันรุ่งขึ้นหลังจากยื่นตัวในครั้งแรกซึ่งกฎหมายได้ระบุเอาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นเมื่อผู้ทรงยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองครั้งแรกในวันสุดท้ายของกำหนดเวลาสำหรับการยื่นตัวให้รับรอง หากผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวเป็นครั้งที่สองในวันรุ่งขึ้นตามกฎหมายของฝรั่งเศส⁹ อนุสัญญาเฮก¹⁰ และอนุสัญญาเจนีวา¹¹ ได้กำหนดให้ผู้ทรงต้องทำคำ

“The drawee may require that a second presentment be made to him on the day following the first. The interested parties shall not be allowed to set up that such request has not been granted unless such fact is mentioned in the protest.”

⁸ Geneva Convention 1930, Article 24

“The drawee may demand that a bill shall be presented to him a second time on the day after the first presentment...”

⁹ Commercial Code, Book 5, Title 1 Commercial Paper, Chapter 1: Bill of exchange, Article L511-39 paragraph 2

“A non-acceptance protest must be issued within the time limits fixed for presentation for acceptance. Where, however, in the circumstances described in Article L.511-16 (1), the bill is presented for the first time on the final day of the said period, the protest may be issued on the following day.”

¹⁰ Hague Convention 1912, Article 43 paragraph 3

“Protest for non-acceptance must be made within the time fixed for present for acceptance. If, in the case provided by article 23, paragraph 2, the first presentment has taken place on the last day of the time mentioned, the protest may be drawn up on the following day.”

คัดค้านในวันรุ่งขึ้นจากการยื่นตัวครั้งแรก โดยผู้ทรงไม่ต้องยื่นตัวแลกเงินเป็นครั้งที่สองตามคำเรียกของผู้จ่ายอีก ฉะนั้นแม้ว่ากฎหมายจะให้สิทธิผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวเพื่อมารับรองครั้งที่สองได้ แต่หากการยื่นตัวครั้งแรกผู้ทรงได้ทำในวันสุดท้ายของกำหนดเวลาที่กำหนดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรองและผู้จ่ายเรียกให้ผู้ทรงยื่นตัวอีกครั้งในวันรุ่งขึ้น ผู้ทรงไม่ต้องยื่นตัวตามคำเรียกของผู้จ่ายแต่ต้องทำคำคัดค้านในวันรุ่งขึ้น ทั้งนี้ ตามกฎหมายของฝรั่งเศส อนุสัญญาเฮกและอนุสัญญาเจนีวาได้กำหนดเวลาในการทำคำคัดค้านการไม่รับรองต้องทำในกำหนดเวลาที่จำกัดไว้เพื่อการยื่นตัวให้รับรอง ซึ่งหากไม่ได้ทำคำคัดค้านในจำกัดเวลาดังกล่าวส่งผลให้ผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง และคู่สัญญาอื่นหลุดพ้นความรับผิด ดังนั้น ถ้าผู้ทรงได้ยื่นตัวแลกเงินผู้จ่ายรับรองครั้งแรกในวันสุดท้ายของกำหนดเวลาสำหรับการยื่นตัวให้รับรอง ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านในวันรุ่งขึ้นจากการยื่นตัวครั้งแรก หากผู้ทรงไม่ทำคำคัดค้านภายในกำหนดเวลาที่ไม่สามารถใช้สิทธิไต่เบี่ยลูกหนี้ตามตัวได้

การเรียกให้ยื่นตัวแลกเงินเป็นครั้งที่สองนี้ปรากฏในกฎหมายตัวเงินตามระบบชิวิตลอร์ แต่ในระบบคอมมอนลอร์ไม่ได้บัญญัติเรื่องนี้เอาไว้

---

¹¹ Geneva Convention 1930, Article 44 paragraph 2

“Protest for non-acceptance must be made within the limit of time fixed for presentment for acceptance. If in the case contemplated by Article 24, paragraph 1, the first presentment takes place on the last day of that time, the protest may nevertheless be drawn up on the next day”